

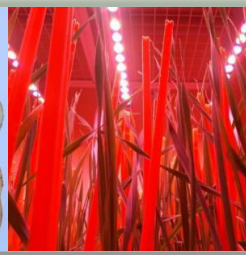
Agroresursu un
ekonomikas
institūts

Lauku attīstības programma 2014-2020 un Zivsaimniecības rīcības programmas 2014-2020 LEADER/SVVA analīze

E.Benga
LAND vadītāja, pētniece

7.12.2018.

www.arei.lv

Saturs

1. LAP 2014-2020 un ZRP 2014-2020
intervence
2. Sasniegtie rezultāti
3. Teritoriālais pārklājums
4. VRG aptauja
5. Secinājumi un ieteikumi

LEADER/SVVA izpētes mērķi

LAP 2014-2020 6.Prioritātes 6B mērķa virziens

LAP 2014-2020 LEADER/SVVA pasākuma ieguldījumu
**lauku teritoriju vietējā attīstībā un ES 2020 mērķu
sasniegšanā**

6. prioritāte (P6)

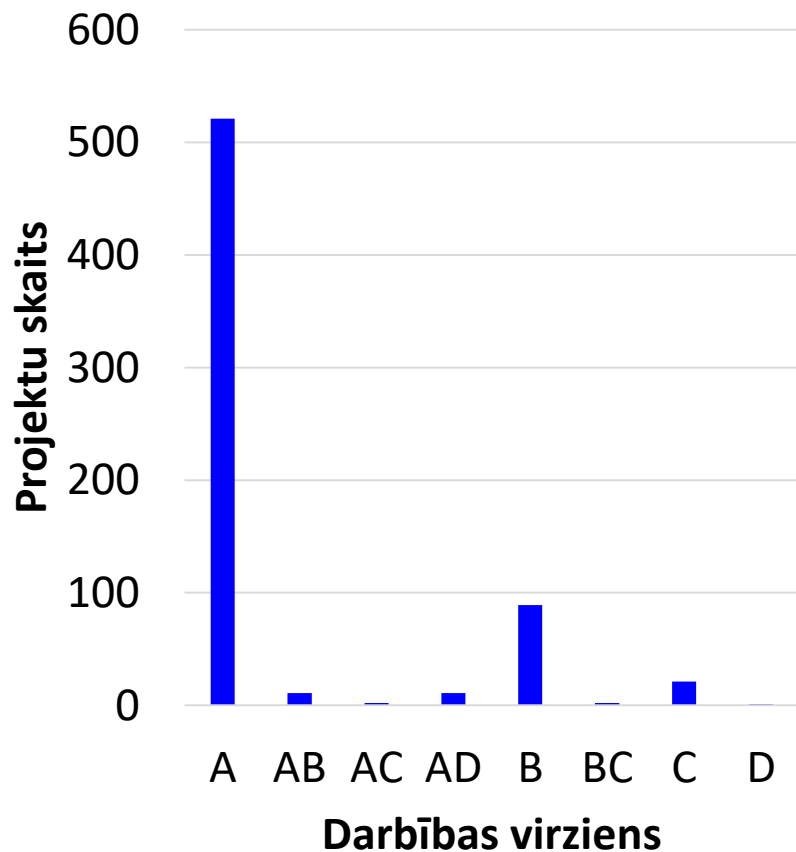
Veicināt sociālo iekļautību, nabadzības mazināšanu un ekonomisko attīstību
lauku apvidos

ZRP 2014-2020 4. prioritātes 1. konkrētā mērķis

**Ekonomiskās izaugsmes, sociālās iekļaušanas un
darbvieta radīšanas veicināšana**, sniedzot atbalstu
nodarbinātībai un darbaspēka mobilitātei piekrastes un
iekšzemes kopienās, kas atkarīgas no zvejas un akvakultūras,
darbību dažādošana zivsaimniecības nozarē un citās jūras
ekonomikas nozarēs – sasniegšanā.

Ieviešanā esošo projektu skaits un finansējums darbības virzienos 19.21. aktivitātē

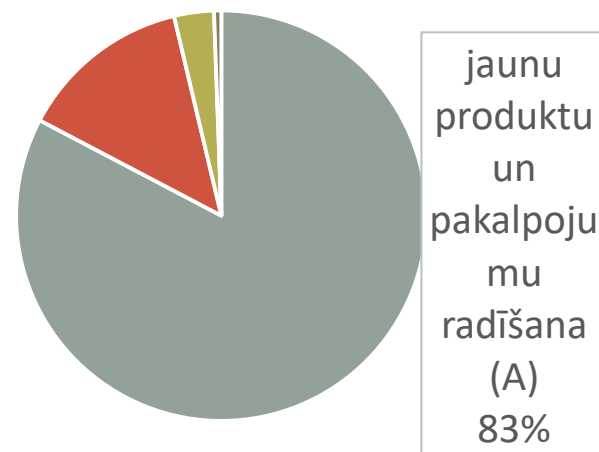

Projektu skaits

lauksaimniecības
produktu
pārstrāde
(B)
14%

vides
radīšana
(C)
3%

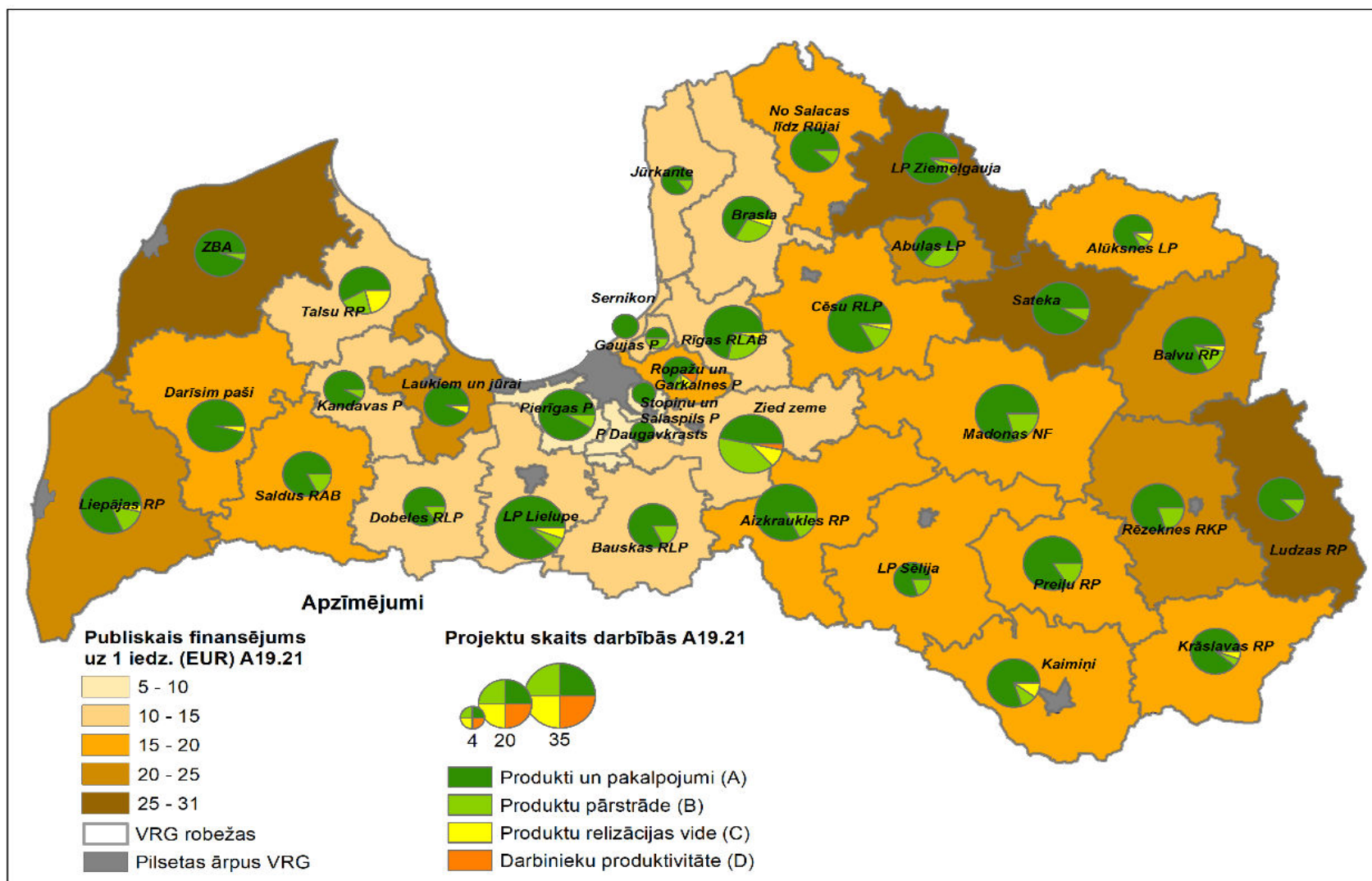
darbinieku
produktivitātes
kāpināšana
(D)
0%

Finansējuma sadalījums

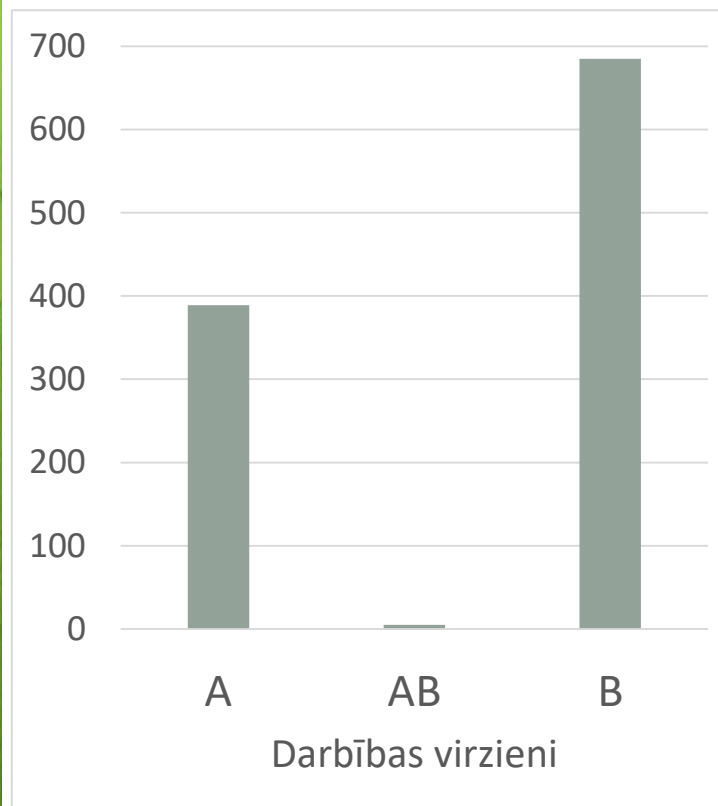

Ieviešanā esošo projektu skaits un publiskais finansējums 19.21. aktivitātes darbības virzienos

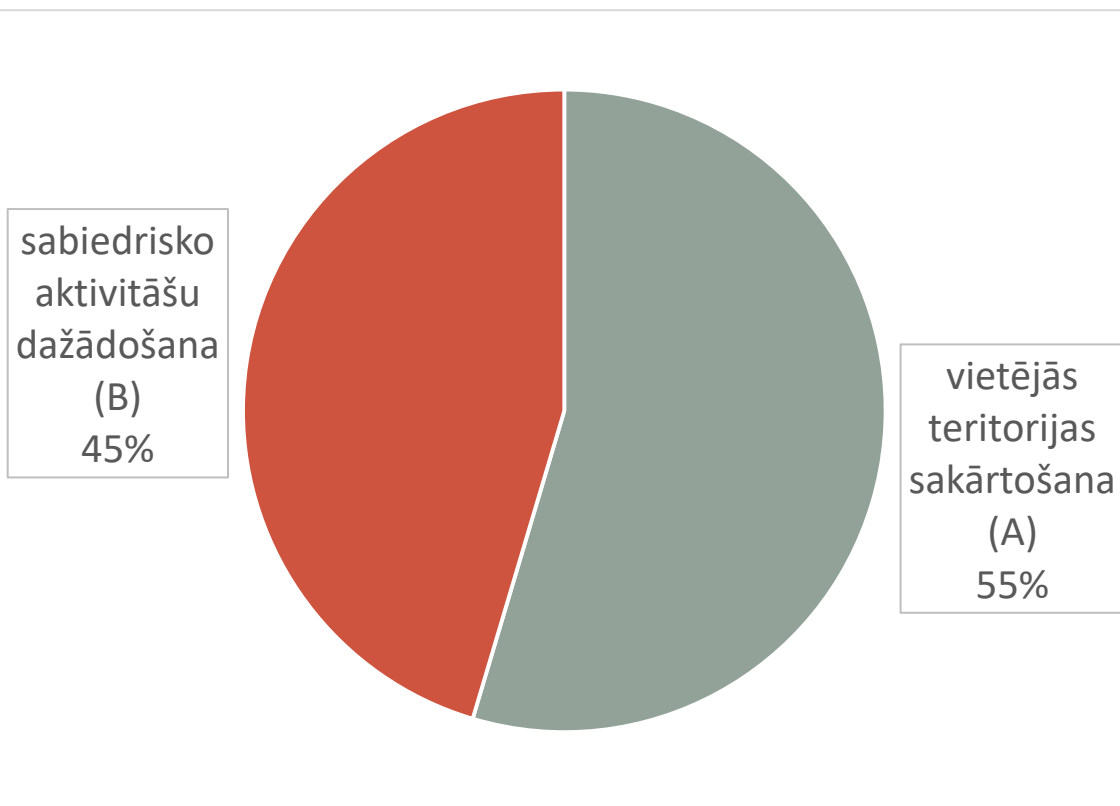

Ieviešanā esošo projektu skaits un finansējums darbības virzienos 19.22. aktivitātē

Projektu skaits

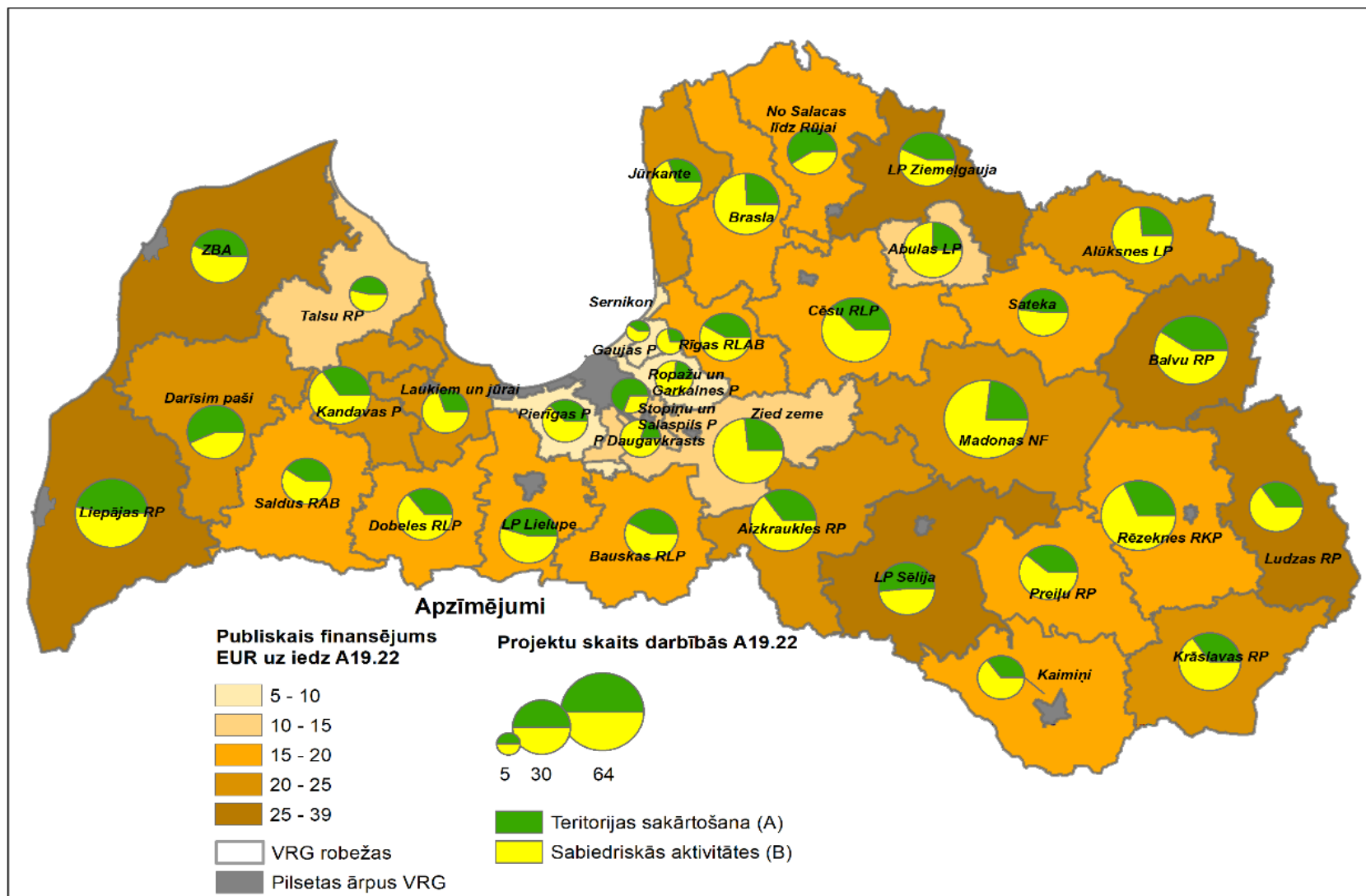

Finansējuma sadalījums

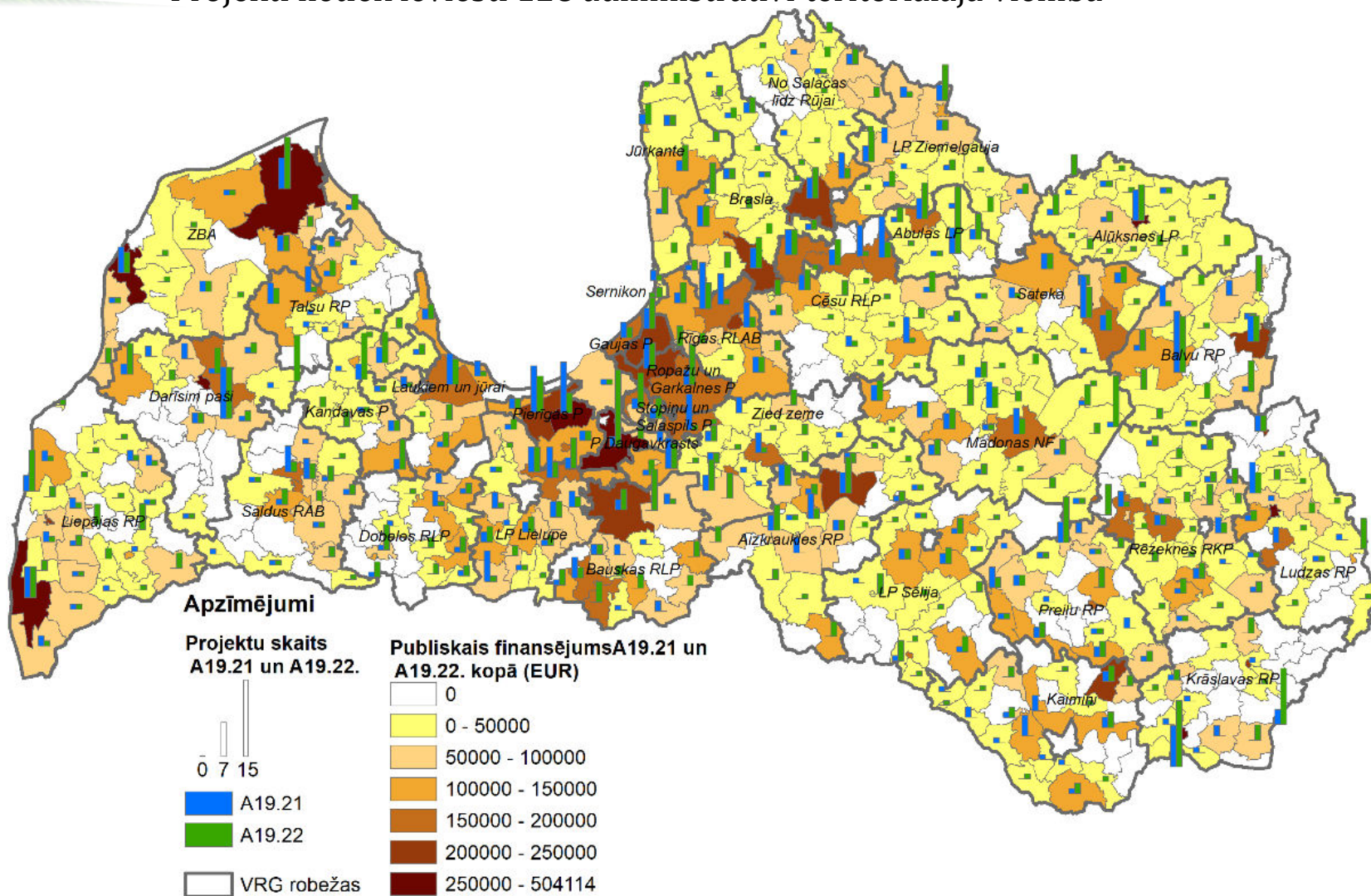
Ieviešanā esošo projektu skaits un publiskais finansējums 19.22. aktivitātē

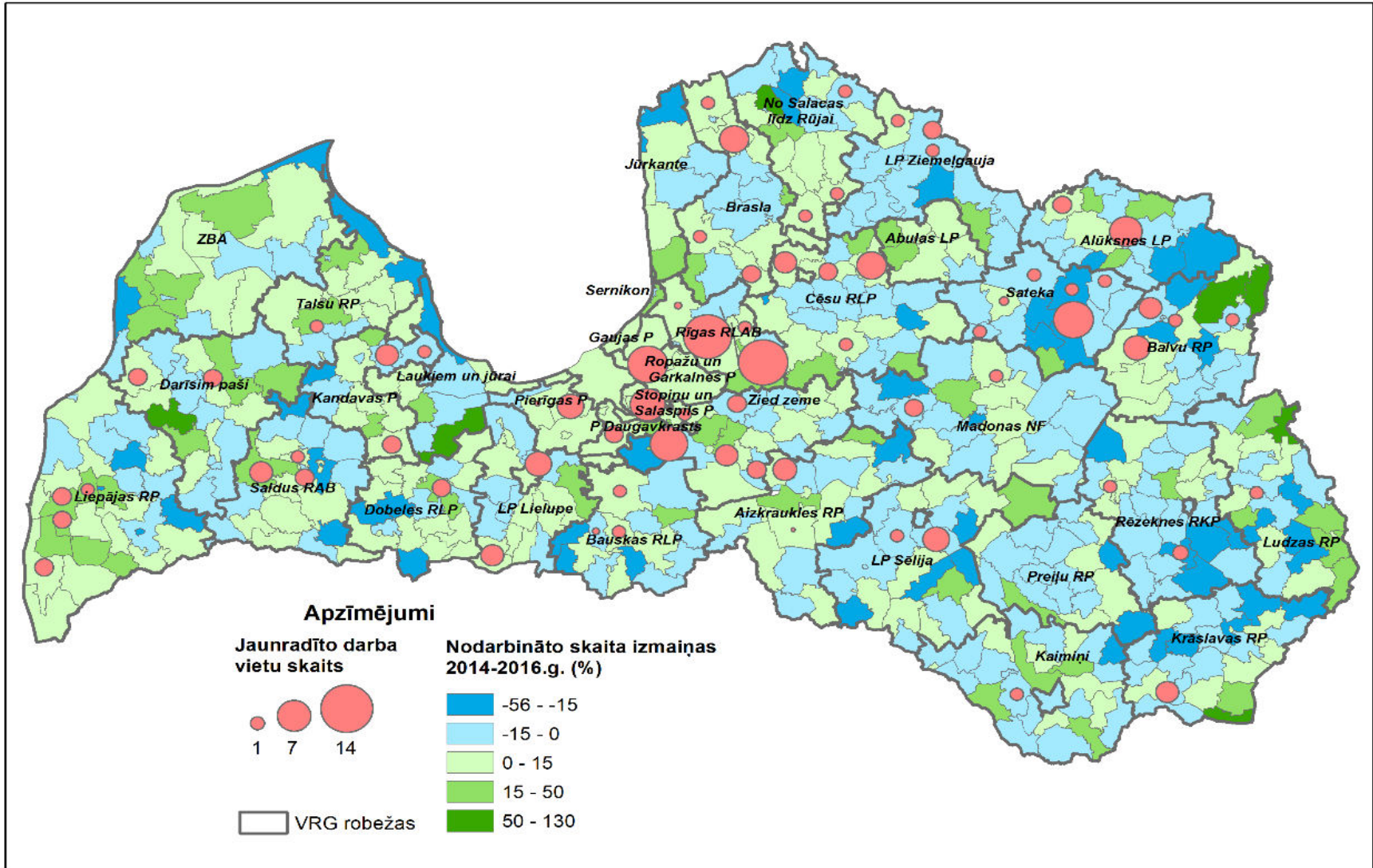

Teritoriālais pārklājums 19.2. apakšpasākumā

Projekti netiek ieviesti 128 administratīvi teritoriālajā vienībā

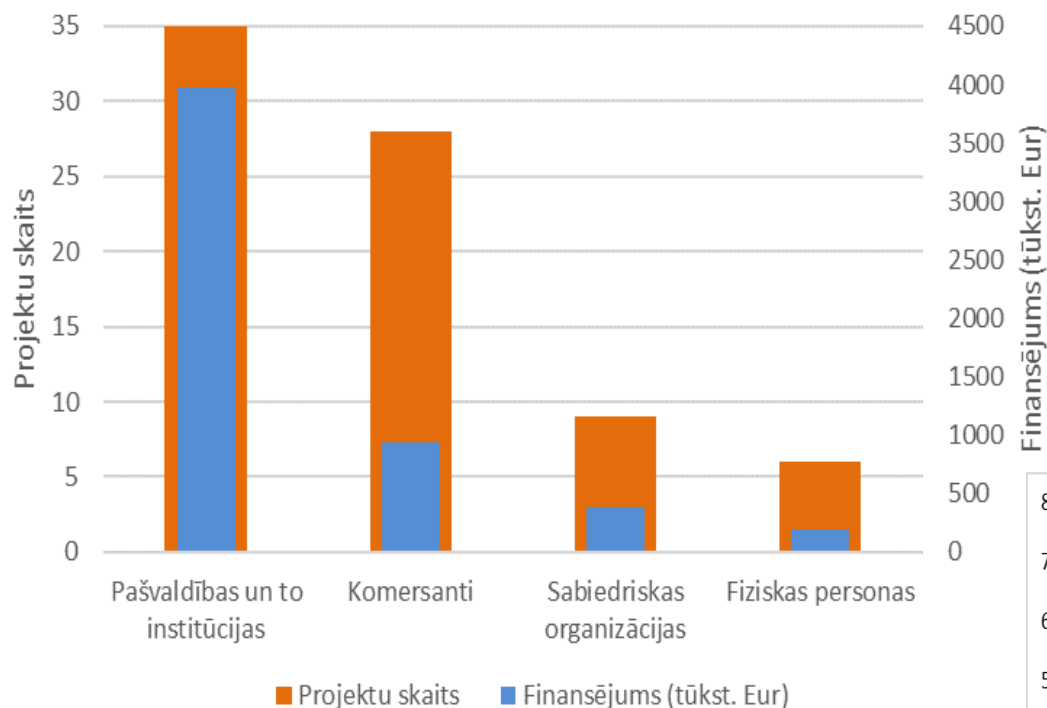

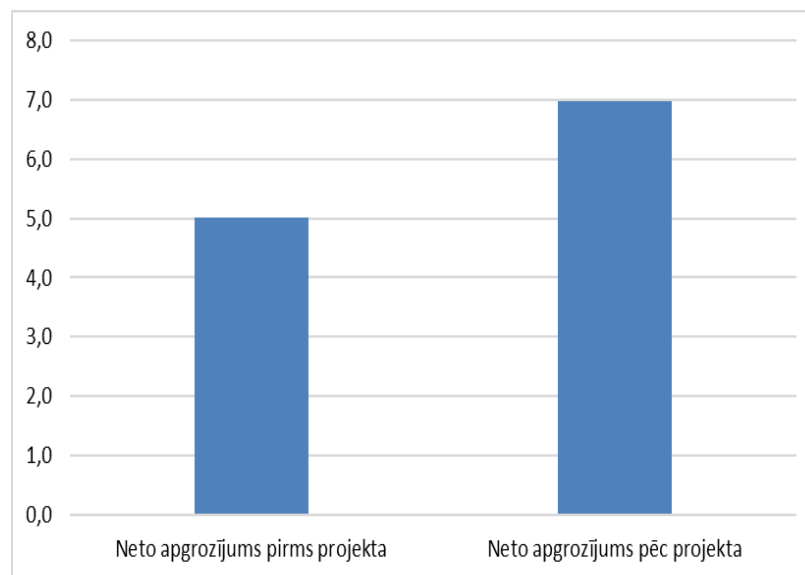

Projektu ieviesēji un finansējums pasākumā *Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju īstenošana*

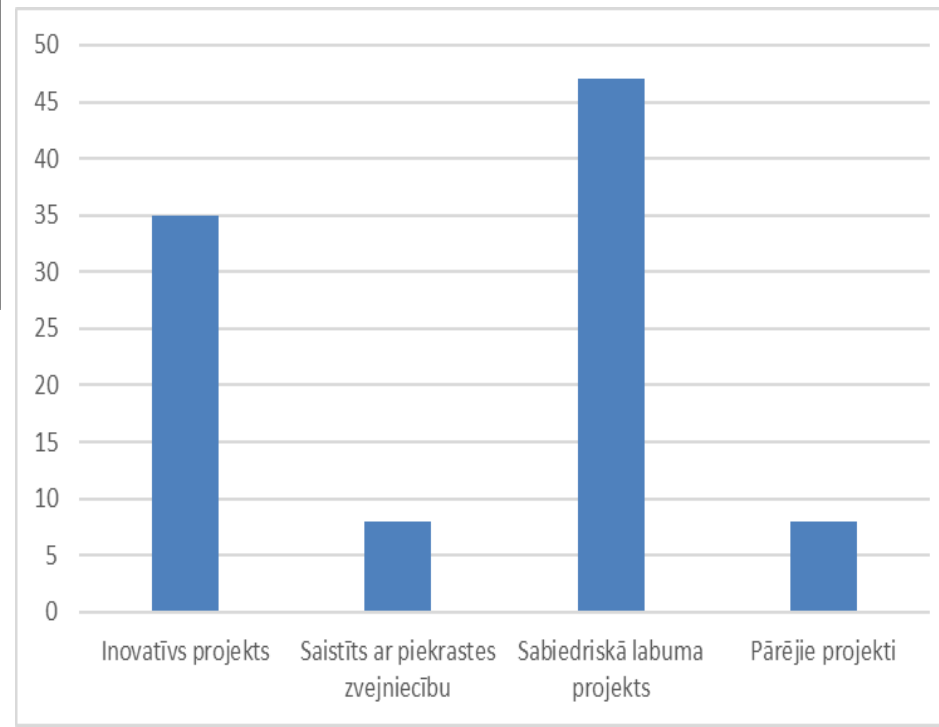
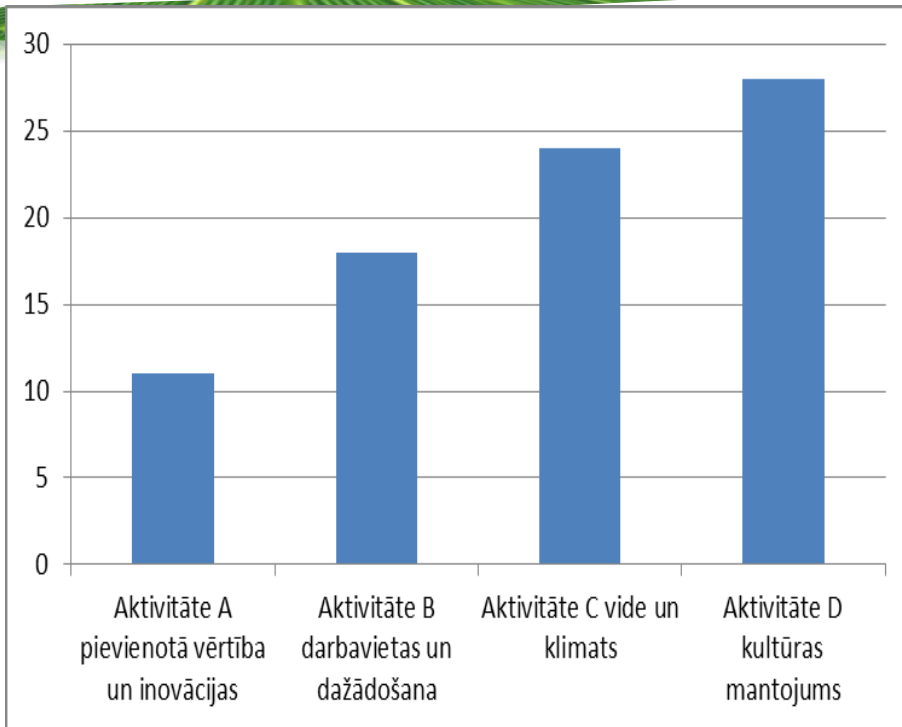
Uzņēmumu summārais neto
apgrozījums (milj. EUR) pirms un
pēc projekta F043.02 pasākumā
(atbilstoši pieteikuma datiem)

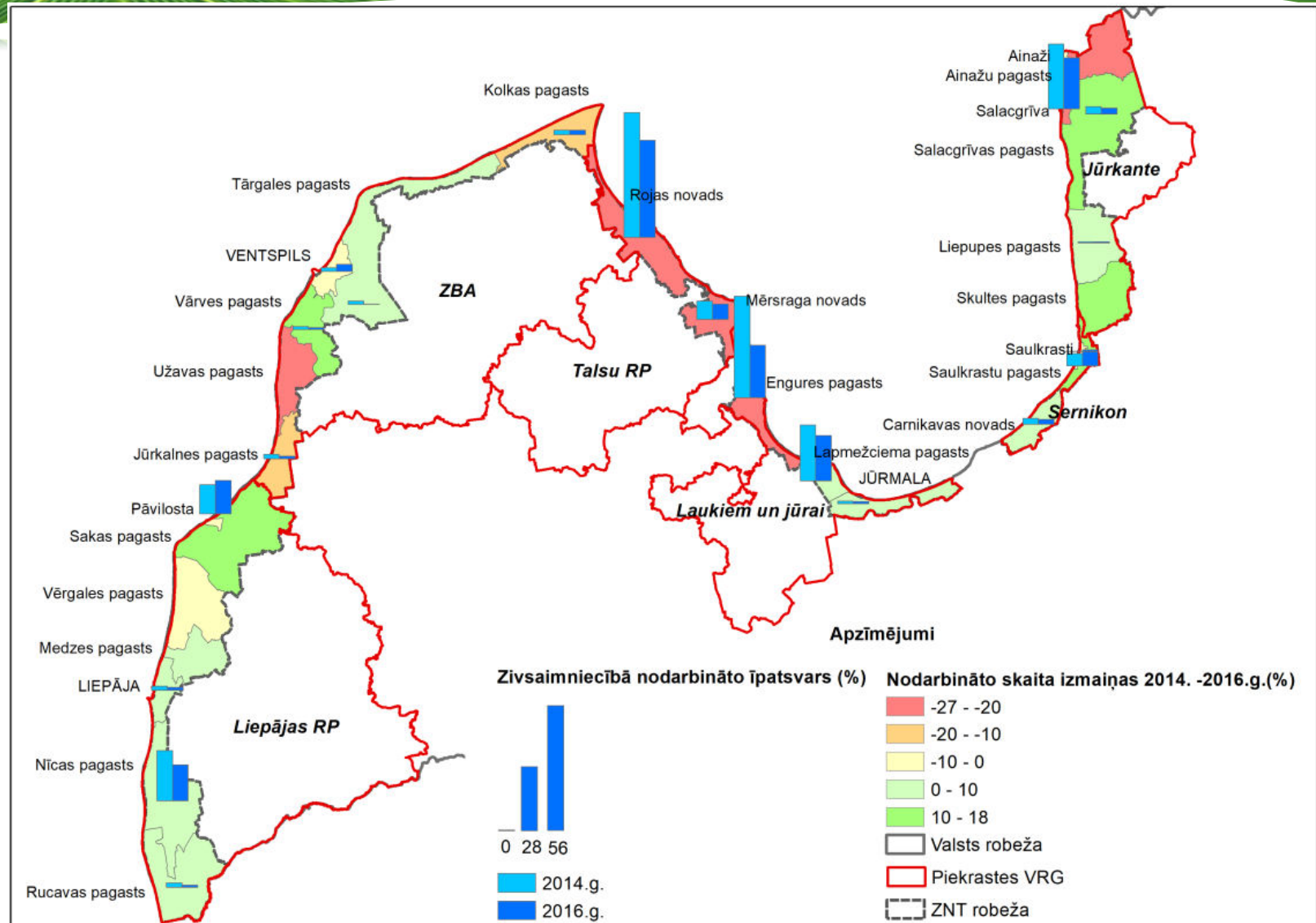
Projekti dalījumā pēc aktivitātēm un to veida

(43.02.pasākums)

Nodarbināto skaita un zivsaimniecībā nodarbināto īpatsvara izmaiņas ZNT no 2014.līdz 2016.gadam. (%)

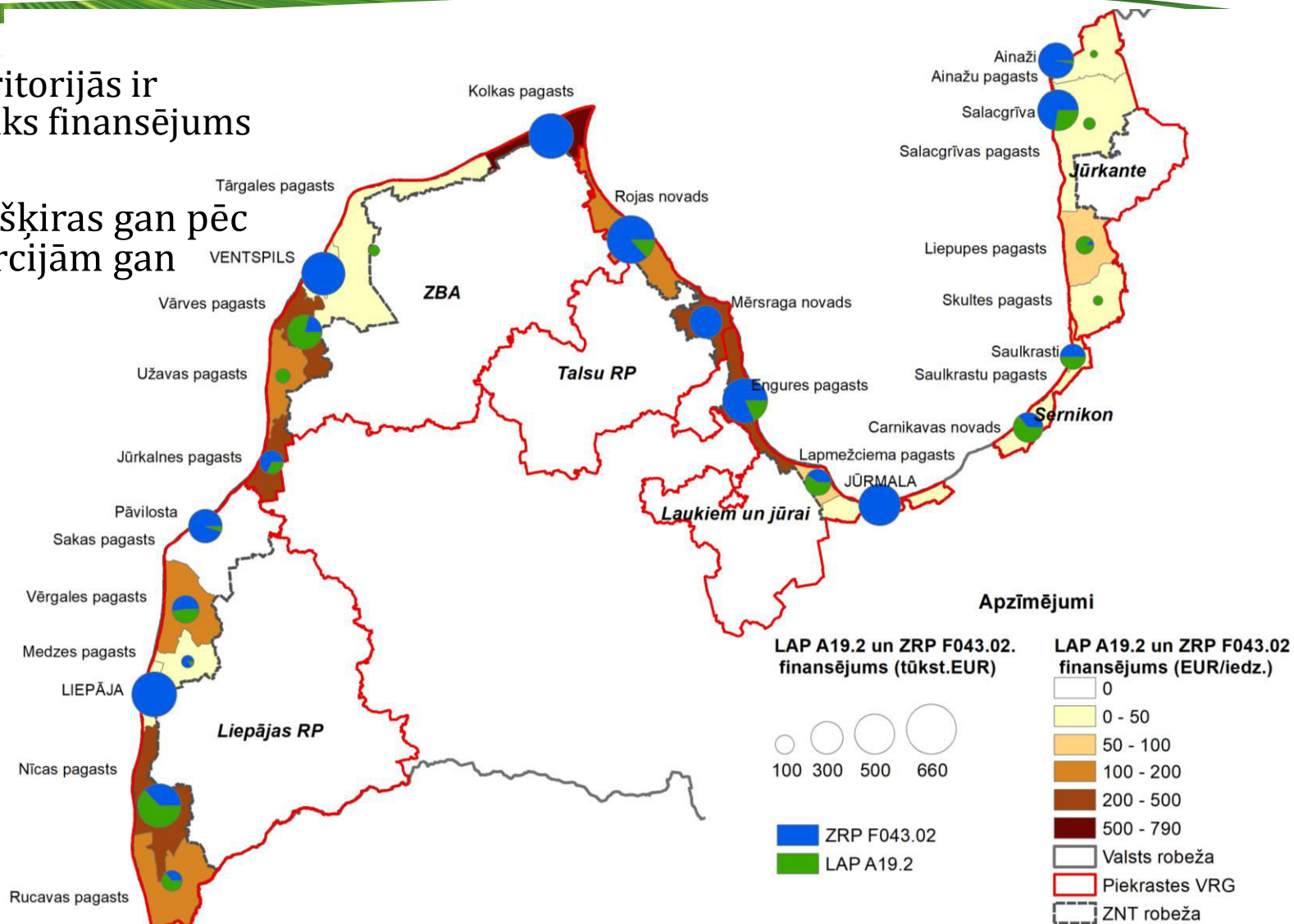

Multifondi – teritoriālā ietekme

Piekrastes teritorijās ir pieejams lielāks finansējums

Teritorijas atšķiras gan pēc fondu proporcijām gan finansējuma

VRG aptaujas mērķis

- Noskaidrot VRG viedokli par LEADER/SVVA pasākumu ietekmi uz vietējo attīstību
- Noskaidrot svarīgākos SVVA ieguldījumu virzienus vietējā attīstībā VRG skatījumā
- Identificēt neskaidros jautājumus, kas precizējami turpmāk
- Identificēt nepieciešamos SVVA ieviešanas uzlabojumus (regulējumā, ieviešanas procesā, komunikācijā).

VRG aptauja – rezultāti

VRG darbības nodrošināšana un iedzīvināšana ir devusi ieguldījumu LEADER pieejas īstenošanā

Saglabāti iedzīvotāji /apdzīvotību/ VRG teritorijā

Sagatavošanās atbalsts ir nodrošinājis SVVA stratēģiju izstrādi

Iedzīvotāji ir guvuši labumu, izmantojuši iespējas

Sekmēta lauku infrastruktūras attīstība

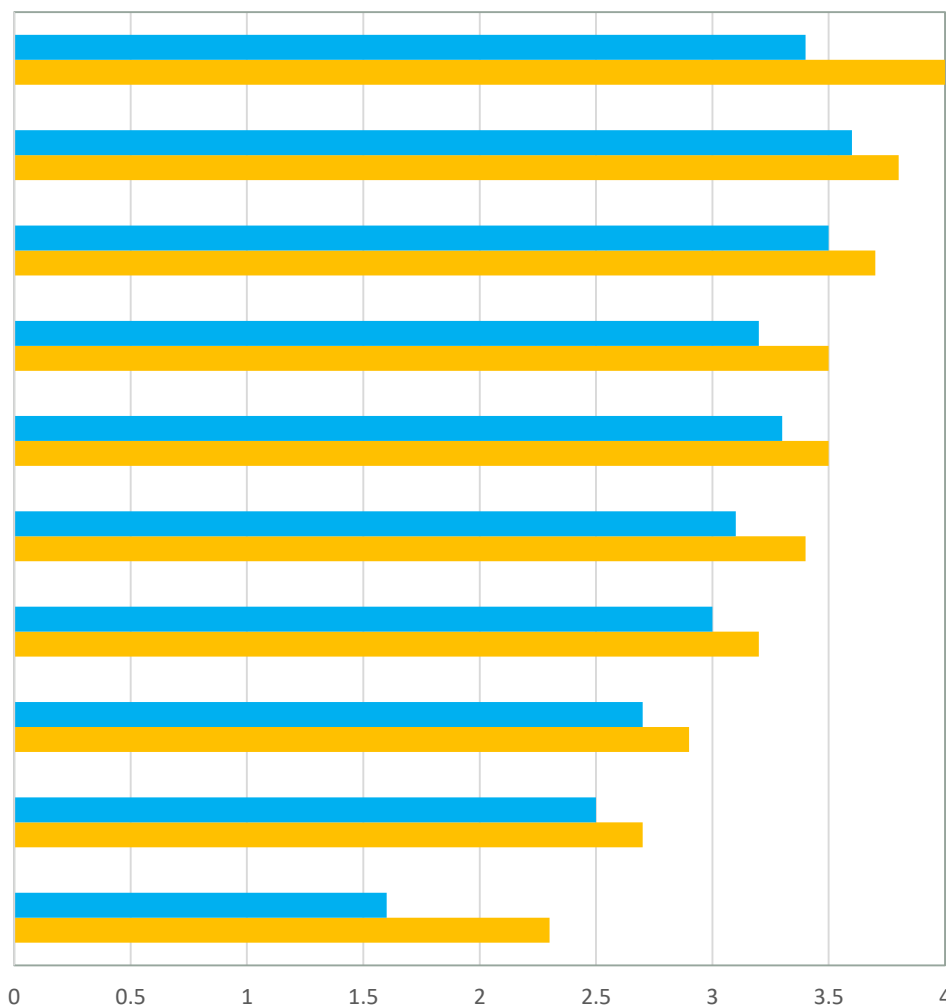
Sekmētas sabiedriskās aktivitātes

Sadarbības un starpteritoriālie projekti veicinājuši SVVA stratēģijas mērķu sasniegšanu

Veicinātas inovācijas

Uzlabojusies situācija uzņēmējdarbībā

Sociāli maznodrošināto iekļaušana kopienas aktivitātēs, nabadzības mazināšana

Skala no 0 līdz 5

■ Vērtējums ZRP (balles)

■ vērtējums LAP (balles)

VRG aptauja - secinājumi

- Vislielāko noguldīju LEADERSVVA sniedz apdzīvotības saglabāšanā
- SVVA sagatavošanas un īstenošanas (iedzīvināšanas) atbalsta pasākumi ir labi novērtēti.
- Respondentiem ne vienmēr ir bijis saprotas kā vērtēt sasniegto
- VRG balstījuši savu vērtējumu pārsvarā uz projektu skaitu nevis domājot par to lietderību un atbilstību mērķiem
- Pierīgas teritorijās LEADER ietekme uz lauku attīstību ir mazāk nozīmīga, nekā attālās lauku teritorijās
- Nav saskatāmas teritoriāli noteiktas atšķirības vērtējumos
- Sadarbības un starpteritoriālie projekti, nav augstu vērtēti.

Secinājumi (LAP)

- Stratēģijas saturu lielā mērā nosaka ELFLA fondu atbalsta nosacījumi, kas orientē vajadzību fokusējumu uz tām prioritātēm, ko nosaka finansēšanas nosacījumi.
- Mērķu un rīcību rādītāji stratēģijās nav unificēti, tādēļ ir apgrūtināši veidot kopēju skatījumu par sasniedzamajiem rezultātiem.
- SVVA ir ļoti svarīgs nosacījums lauku teritoriju ilgtspējīgai attīstībai, īpaši mazapdzīvotās, attālās lauku teritorijās. VRG sniedz būtisku ieguldījumu galvenokārt vietējās attīstības veicināšanā.
- Plānotais jaunradīto darba vietu skaits pasākuma ietekmē ir ievērojams, tādēļ atbalstam ir būtiska nozīme nodarbinātības mērķu sasniegšanā.
- Īstenoto projektu rādītāji liecina par nozīmīgu ieguldījumu teritoriju ekonomiskajā attīstībā, nozīmīgi paaugstinot uzņēmumu neto apgrozījumu attiecībā pret veiktajām investīcijām.
- Lielākā daļa (67%) no ieviešanā esošiem projektiem LAP2014-2020 LEADER/SVVA paredz inovatīvus risinājumus vismaz vietējā līmenī.
- LAP2014-2020 paredzētie rādītāji tiks sasniegti, bet tie ne vienmēr raksturo LEADER ieviešanas būtību, tāpēc ieviesti papildu rādītāji.

Secinājumi (ZRP)

- Pastāv ierobežotas iespējas rādītāju izvēlē, jo pieejamo datu Latvijas pilsētu un pagastu līmenī nav daudz, kas nosaka rādītāju izvēli.
- SVVA stratēģiju ieviešana palīdz saglabāt apdzīvotību laukos.
- Zivsaimniecības nozarē nodarbināto skaits ZNT kopumā ir ievērojami samazinājies (zivju apstrādes sektorā), un teritorijās ārpus Republikas pilsētām šis samazinājums ir īpaši izteikts. Turpretī Republikas pilsētās arī šajā nozarē nodarbināto skaits ir palielinājies.
- Ieviešanā esošajos SVVA projektos plānots radīt 45 darbavietas, no tām 42% - zivsaimniecības nozarē.
- Projektu iesniedzēji pārsvarā ir pašvaldības un to institūcijas - gan pēc projektu skaita (45%), gan finansējuma apjoma (75%).
- Ir ievērojams noraidīto projektu skaits, kas veido 1/3 no pieteiktajiem projektiem. Daļa noraidīto projektu ir atbilstošā kvalitātē, bet pietrūkst līdzekļu attiecīgajā kārtā.

Ieteikumi

- Nepieciešams organizēt apmācības ar labās prakses piemēru pārņemšanu VRG pārstāvjiem, kuros skaidrotu SVID analīzes veidošanu un tās nozīmi, mērķiem atbilstošo rādītāju izvēli.
- Ieteicams izveidot bāzes rādītāju kopu, kas būtu pielietojama atkarībā no izvēlētajām rīcībām un mērķiem stratēģijā.
- Turpmāk SVVA atbalstam būtu lietderīgi plašāk izmantot multifondu pieeju (ne tikai ELFLA un EJZF), kas veicinātu stratēģiju izstrādi atbilstoši vietējām (kopienas) vajadzībām. ZM jāsadarbojas ar citām ministrijām, lai to varētu īstenot.
- ZM un LAD būtu vēlams stiprināt VRG pārstāvju pašiniciatīvas motivāciju LEADER principu ieviešanā, inovāciju nozīmi lauku attīstībā un pārdomāt atbildības jomu pārdali (kontroles saistot ar ieteikumiem, mazāk ar sodīšanu)
- VRG izvērtējot sasniegto jāanalizē iemesli, kāpēc kādā no rīcībām ir daudz / maz projektu, kāpēc piesakās/nepiesakās pretendenti, ko par rezultātiem domā iedzīvotāji dažādās mērķgrupās. **Zinot iemeslus var izvērtēt nākotnē darāmo, lai sasniegtu mērķi.**

Ieteikumi

- ZNT ar zivsaimniecības īpatsvaru kopējā nodarbinātībā virs 10%, augstāku prioritāti piešķirt projektiem, kurus plānots radīt labi atmaksātas darbavietas (ņemot vērā jaunradīto darbavietu skaitu).
- Aktivizēt zivsaimniecības uzņēmumus un citus iedzīvotājus, lai palielinātu projektu pieteicēju skaitu un pieteikumu kvalitātes uzlabošanu projektos, t.sk. palīdzēt sagatavot projektu pieteikumus.
- Lai novērstu situāciju, kad kvalitatīvi projekti tiek noraidīti finansējuma trūkuma dēļ attiecīgajā kārtā, ieteicams projektu pieteikšanu organizēt, izmantojot nepārtrauktās kārtas, pievēršot uzmanību projektu kvalitātei.
- Jāveic izskaidrojošais darbs par sadarbības un starpteritoriālo projektu nozīmīgumu daudzu jomu attīstībā, veicināt zināšanu apmaiņu.
- **Vairāk domāt par to, kā uzlabot situāciju, meklēt labākos risinājumus, mācīties no kļūdām, nevis sodīt par tām un bailēs no soda izlikties par labākiem.**

Paldies par uzmanību!

www.arei.lv

Agroresursu un ekonomikas institūts

Ekonomikas nodaļa

Lauku attīstības novērtēšanas daļa

elita.benga@arei.lv